

GENEL GEREKÇE

Ülkemizin su kaynaklarının planlanması, değerlendirilmesi ve yönetilmesinden birinci derecede sorumlu kuruluş olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile kurulmuş, enerji, tarım, içmesuyu ve çevre olmak üzere dört farklı sektörde faaliyette bulunan merkez ve taşra teşkilatı olarak yapılan yatırımçı bir kuruluştur. DSİ Genel Müdürlüğünün yatırım programında; Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Projesi (DAP), Konya Ovası Projesi (KOP), Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Planı (DOKAP), Zonguldak, Bartın, Karabük Bölgesel Gelişme Planı (ZBK) ve Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi (YHGP) gibi ülkemiz yararına birçok nitelikli proje yer almaktadır. DSİ Genel Müdürlüğünün görevleri ile ilgili yatırımlarının daha hızlı ve verimli bir şekilde yapılabilmesi için, görev ve yetkilerine ilave edilmesi gereken hususlar ile Genel Müdürlükçe yürütülen bazı iş ve işlemlerde düzenleme yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu doğrultuda Tasarı ile;

- Pompajlı sulamalarında enerji giderlerini sağlayacak miktarda yenilenebilir enerji tesisi yapımına ve işletilmesine izin verilmesine, baraj ve gölet su yüzeyleri ile rezervuar alanında maksimum su kotu ile işletme kotu arasında kalan yerlerde güneş enerji sistemlerinin kurulmasına, su tahsislerinin DSİ tarafından yapılmasına ve arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin yürütülmesine,

- DSİ Genel Müdürlüğünce arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek üzere yeni Daire Başkanlıkları, yeni kadrolar ihdas edilmesine ve Genel Müdür Yardımcısı sayısının dörtten beşe yükseltilmesine,

- DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak arazi toplulaştırması işlemleri ile sulama maksatlı tesislere su temin eden baraj ve gölet gibi depolama ve sulama tesisleri için sarf olunacak meblağların amortismanına tabi olmamasına, sulama tesisleri sulama sahası içerisinde sulama yapan veya yapacak olan gerçek ya da tüzel kişilerin sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalamak şartıyla tesisin sağladığı hizmetten yararlanma hakkına sahip olacağına, işletme, bakım ve yönetim sorumluluğu devredilen sulama tesislerinde faydalananların ödeyeceği bedellerin devralan tarafından tahsil edileceğine,

- DSİ Genel Müdürlüğündeki görevlerin yerine getirilmesinden dolayı haklarında ceza davası açılmış olan personelin, yargı sürecinde ödemek zorunda kaldıkları avukatlık ücretlerinin idarece ödenerek personele destek olunmasına, sulama kooperatiflerinin kurulmasına izin verilmesine ve denetlenmesine, sulama tesislerinden izinsiz olarak su kullananlara idari para cezası verilmesi öngörülmesine, işletme ve bakım gideri borcu olan çiftçilerin tarımsal destek ödemelerinin mahsup edilerek DSİ Genel Müdürlüğüne ödenmesine, DSİ Genel Müdürlüğünce uygun görülen sulama işletmelerinin diğer idarelere devrine, DSİ Genel Müdürlüğüne ilk defa açıktan atanacak mühendislerin sözlü ve/veya uygulamalı sınavla atanmasına,

- Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından DSİ Genel Müdürlüğüne geçmesi sebebiyle buna ilişkin personel, taşınır, hak ve borçlar ile sair diğer hususlara dair geçiş hükümlerine,

- 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun ölçüm sistemlerinin kullanım maksadına, miktarına, havza sınırına ve diğer hususlara dair alınması gereken kararların Bakanlar Kurulu yerine DSİ Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakanlık tarafından alınarak iş ve işlemlerin yürütülmesine, Damga Vergisi muafiyetinden sulama kooperatiflerinin de faydalandırılmasına, 1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun kapsamında DSİ Genel Müdürlüğüne borçlu olan belediyeler adına her yıl genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketi tarafından kesinti yapılmasına,

-Kamulaştırma davası neticesi verilen bedelin kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen bedele kadar olan kısmının ilgiliye ödenerek diğer kısmı için bloke edilen bedelin nemalandırılmak suretiyle kararın kesinleşmesinin beklenmesi ve kesinleşen karara göre ödeme yapılmasına,

- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda kıymet takdirine yönelik olarak getirilen kriterler yanında ayrıca uygulanan objektif değer artışı uygulamasıyla taşınmazın değerinde %100, %200 gibi oranlara varan artışlar meydana gelmekte olup, bu maksatla objektif değer artışı uygulamasına taşınmaz kıymetinin %50'sini geçmemek üzere sınırlama getirilmesine,

- Büyük projelerde kamulaştırılacak taşınmazlar üzerine yapılan sabit tesisler ile dikilen ağaçların bedelinin, kamulaştırma bedelinin tespitinde dikkate alınmayacağına ilişkin beş yıl olan süre sınırının Bakanlar Kurulu tarafından bir defaya mahsus olmak üzere beş yıl daha uzatılabilmesine,

- Acele kamulaştırmaya ilişkin karardan sonra taşınmazın devir, ferağ ve temlikinin yapılamayacağına ve taşınmazın tahliye ettirileceğine,

- Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılması ile ilgili olarak 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan bazı hükümlerin değiştirilmesine ve kaldırılmasına, yatırım programında yer alan kamu yatırımı projeleri muhtevasında yapılan zorunlu ifraz iş ve işlemlerinin hızlandırılması amacıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının onayının aranmayacağına,

- 3194 sayılı İmar Kanununa göre düzenleme ortaklık payının (DOP) artması halinde taşkın kontrol tesisi alanları için de pay ayrılacağına,

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün üretim lisansı almadan çok maksatlı depolama tesisleri ve enerji tesislerini inşa etmek suretiyle bu kapsamdaki faaliyetlerini sürdürebilmesine ilişkin sürenin uzatılmasına,

- 5488 sayılı Tarım Kanununda düzenlenen tarım destekleme araçlarından kırsal kalkınma destekleri içinde yer alan toplulaştırma, tarla içi geliştirme hizmetleri ve sulama sistemlerinin desteklerinin desteğin DSİ Genel Müdürlüğü tarafından uygulanmasına,

- Sulama birliklerinin yeniden yapılandırılmasına, 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazılarının kaldırılmasına, "Birlik meclisi", "Yönetim kurulu" ve "Denetim kurulu" gibi organların kaldırılmasına, bu doğrultuda sulama birliği başkanlığı ile başkanın görev, yetki ve sorumluluklarının yeniden düzenlenmesine, başkanın kimler arasından ve hangi süre ile seçilebileceğine,

- Sulama birliği üyelerine ve birlik üyeleri dışındaki su kullanıcılarına uygulanacak cezai müeyyidelerin düzenlenmesine, sulama birliklerinin denetiminin DSİ Genel Müdürlüğü, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılmasına, Birliğin hizmet alanı içerisinde sahip olduğu görev ve yetkilere ilişkin düzenlemeler yapılmasına,

- Sulama işletme faaliyetlerini gerektiği şekilde yürütmeyen sulama kooperatiflerinin devir sözleşmelerinin feshedilebileceğine,

ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

6831 sayılı Orman Kanununda değişiklikler yapılmak suretiyle, uygulamada güncelliğini yitiren maddeler yeniden düzenlenmekte ve zaman içinde uygulamada ortaya çıkan eksikliklere ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda Tasarı ile;

- Ülkemiz orman kadastrosunun bitirilmesi hedefinin gerçekleştirilmesi ve işlemlerin hızlı ikmalî maksadıyla ilgili hükümlerde yapılacak değişikliklerle kadastro komisyonlarının yapısının sadeleştirilmesi ve kadastro sırasında karşılaşılan teknik eksikliklerin giderilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

- Devlet ormanlarında dikili ağaç satışı ve amenajman planlarına göre yıllara sari satış hükmü getirilmektedir. Orman idaresince sınırları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasabalardaki kooperatifler ile köy halkına yaptırılan üretim işlerine ait istihkak tutarlarının %7 fazlasıyla ödenerek hem ormancılık faaliyetlerinde işgücü kaybının hem de köylerden şehirlere göçün önlenmesi hedeflenmektedir.

- Orman yangınlarının önleme ve söndürme çalışmalarının yürütülmesine ilişkin olarak günün şartları dikkate alınarak yapılan düzenlemelerle ormanların korunması ve yangınlarla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

- Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen, üzerinde yerleşim yeri bulunan taşlık, kayalık ve fiilen orman vasfı taşımayan alanların orman sınırları dışına çıkarılması ve karşılığında iki katı kadar Hazine taşınmazının orman kurmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilmesi öngörülmektedir.

- Bitkilerin üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensupları arasına orman mühendisleri ve orman endüstri mühendisleri eklenmektedir.

Tasarı ile ayrıca Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün gözlem sahalarının başka maksatlarla imara açılmamasına ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa tabi alanlara gelen ziyaretçilere uygulanacak giriş ücretlerinin tahsiline dair düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- DSİ Genel Müdürlüğü tarafından tamamlanarak işletmeye alınan pompajlı sulama tesislerinde sulama oranı elektrik giderleri sebebiyle planlamada öngörülen seviyelerde olmamaktadır. 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde yapılan değişiklik ile, baraj ve gölet su yüzeyleri ile rezervuar alanında azami su kotu ile işletme kotu arasında kalan yerlerde güneş enerji sistemlerinin kurulmasına yönelik DSİ Genel Müdürlüğüne talepler gelmektedir. Söz konusu taleplerden uygun görülenleri bedeli karşılığında kiralamak DSİ'nin görevleri arasına eklenmektedir.

Su kaynaklarının sınırlı olması ve bu kaynakların ülkemizde eşit dağılmaması sebepleriyle su kaynaklarının en iyi şekilde yönetilmesini gerektirmektedir. 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanundaki hükümler gereğince yeraltı sularının araştırma ve kullanma belgeleri, izinleri DSİ Genel Müdürlüğü tarafından verilmektedir. Keza, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında "Hidrolik kaynaklar için üretim lisansı almak maksadı ile su kullanım hakkı anlaşması imzalamak üzere yapılan başvurularda, su kullanım hakkı anlaşması imzalanacak tüzel kişiyi belirlemeye DSİ yetkilidir." hükmü bulunmaktadır. Ayrıca, 6200 sayılı Kanunun DSİ'nin gelirlerini düzenleyen 38 inci maddesinde atıfla/dolaylı olarak su tahsisi ibareleri yer almaktadır. Ancak, 6200 sayılı Kanunun ruhunda mündemiç bulunan ve kurulduğu günden bugüne uygulaya geldiği su tahsisi faaliyetleri anılan Kanunda açıkça yer almamaktadır. Ülkemizdeki yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının zararlarını önlemek ve/veya bunlardan çeşitli yönlerden faydalanmak maksadıyla 6200 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün su tahsisi yapmaya görevli ve yetkili olduğuna dair hükmün sarih olarak mezkûr Kanunda da yer almasında fayda bulunmaktadır. Bu kapsamda DSİ'nin kurulduğu 1954 yılından beri yürüttüğü faaliyetleri ve uygulamaları vesilesiyle doğrudan veya dolaylı olarak yaptığı su tahsislerine ilişkin olarak mezkûr düzenleme yapılmaktadır. Bununla birlikte, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda yer alan yetkilerin DSİ Genel Müdürlüğüne verilmesi suretiyle arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri ile sulama faaliyetlerinin birlikte yürütülmesi hedeflenmekte olup, böylece bu hizmetlerin kamusal faydasının artırılması hedeflenmektedir.

MADDE 2- 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerine ilişkin görev ve yetkilerini yerine getirmek üzere yeni hizmet birimlerinin kurulması öngörülmektedir.

MADDE 3- 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişiklik ile, Tasarı ile yapılan düzenlemelerle Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne verilen yeni görevler uyarınca Genel Müdür Yardımcısı sayısının dörtten beşe çıkarılması öngörülmektedir.

MADDE 4- 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 25 inci maddesinde yapılan değişiklik ile, DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak arazi toplulaştırması işlemleri için yapılan harcamalar ile sulama maksatlı tesislere su temin eden baraj ve gölet gibi depolama tesisleri için sarf olunacak meblağların ve sulama tesislerinin amortismanına tabi olmaması hususu düzenlenmektedir.